

УДК 304.3

JEL Classification: H10, H 50

DOI 10.35433/ISSN2410-3748-2023-1(32)-5

Кравченко Мілена
д. н. держ. упр., професор,
професор кафедри публічного управління та адміністрування
Державний університет телекомунікацій
<https://orcid.org/0000-0003-4559-3033>

Бегларян Олена
магістр публічного управління
та адміністрування
Державний університет телекомунікацій

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПУБЛІЧНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

Публічна політика у сфері соціального захисту поліцейських становить цілеспрямовану, організовану діяльність суб'єктів публічної адміністрації, що в процесі реалізації своїх повноважень шляхом застосування комплексу управлінських, правових, економічних, соціальних заходів сприяє розробленню коротко- та довгострокових програм соціального захисту поліцейських з метою захисту їхніх прав і законних інтересів відповідно до умов несення служби, статусу особи та членів їхніх сімей під час проходження служби та після її закінчення.

Здійснивши аналіз міжнародного досвіду соціального захисту поліцейських та враховуючи наявну ситуацію в Україні, зроблено висновок, що співробітники вітчизняної поліції не відповідають високому рівню соціальної захищеності. Це призводить, передусім, до неналежного виконання поліцейськими своїх професійних обов'язків, а також виникненню корупційних ризиків, що є негативним явищем у суспільстві, яке перекреслює проведення реформ та розвитку держави у всіх її сферах.

У цьому зв'язку невідкладною є необхідність перегляду існуючого законодавства із соціального забезпечення на відповідність не лише міжнародним стандартам, але й вітчизняним правовим та економічним реаліям сьогодення. Зокрема, мова йде про гідне грошове забезпечення, забезпечення безоплатним житлом на правах оренди за рахунок бюджетних коштів, запровадження гідних грошових компенсацій за участь у військових операціях, виплата одноразової грошової допомоги тощо. Водночас, у зв'язку з відсутністю значної частини бюджетних асигнувань, критичним залишається питання фінансування соціального забезпечення поліцейських в Україні, зокрема в частині пенсійного забезпечення поліцейських та надання страхових виплат через інвалідність або смерть поліцейського під час несення ним служби.

У статті запропоновані реальні кроки до конкретних якісних змін, що повинні бути впроваджені невідкладно. Адже саме сьогодні поліцейські захищають права і свободи громадян. Саме сьогодні вони потребують незалежного соціального захисту і впевненості у завтрашньому дні.

Ключові слова: публічна політика, проблеми та перспективи, соціальний захист працівників поліції

PROBLEMS AND PROSPECTS OF PUBLIC POLICY IN THE FIELD OF SOCIAL PROTECTION OF POLICE OFFICERS OF UKRAINE

Public policy as regards the police officers social protection is a purposeful and organized activity of public administration subjects, which in the process of exercising their powers through a set of administrative, legal, economic, and social measures contributes to the development of both short- and long-term programs of social protection of the police officers in order to protect their rights and legitimate interests in accordance with the conditions of service, status of the person and their family members during service and upon its completion. Following the analysis of the international experience of social protection of police officers and taking into account the current situation in Ukraine, we can conclude the national police staff members do not enjoy the high level of social security. This leads, above all, to improper performance by police officers of their professional duties, as well as to corruption risks, a negative phenomenon in society, which cancels out the implementation of reforms and development of the State in all areas.

In this regard, there is an urgent need to review the existing legislation on social security for compliance both with international standards, and with current national legal and economic circumstances. In particular, we are talking about decent financial support, provision of free housing on lease at the expense of budget funds, introduction of decent monetary compensation for participation in military operations, payment of one-time allowance, etc. At the same time, due to the lack of a significant part of budget allocations, the issue of financing the social security of the police officers in Ukraine remains critical, in particular in terms of police officers' pensions and the provision of insurance benefits due to disability or death of a police officer while on duty.

The article offers real steps to specific qualitative changes to be implemented without delay. After all, today police officers protect the rights and freedoms of citizens. Today they need an independent social protection and confidence in the future.

Keywords: *public policy, problems and prospects, social protection of the police officers*

Постановка проблеми. Публічна політика у сфері соціального захисту поліцейських становить цілеспрямовану, організовану діяльність суб'єктів публічної адміністрації, що в процесі реалізації своїх повноважень шляхом застосування комплексу управлінських, правових, економічних, соціальних заходів сприяє розробленню коротко- та довгострокових програм соціального захисту поліцейських з метою захисту їхніх прав і законних інтересів відповідно до умов несення служби, статусу особи та членів їхніх сімей під час проходження служби та після її закінчення.

Метою публічної політики у сфері соціального захисту поліцейських є забезпечення захисту життя, здоров'я та майна поліцейських, створення умов для захисту своїх інтересів та належного їх функціонування, захисту

території держави, цілісності кордонів, суверенності, а також здійснення заходів щодо обороноздатності в країні.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Необхідно віддати належне та засвідчити свою повагу багатьом вітчизняним та іноземним ученим, які присвятили свої дослідження, що розкривають особливості процесу формування та реалізації публічної політики у сфері соціального захисту поліцейських, серед яких науковці - Ануфрієв М., Босак Х., Бугайчук К., Глуховець В., Іншин М., Калашник М., Марусевич Д., Проневич О., Свеженцева Ю., Цюкало А., Gilbert N., Uoorhis R. [8-22].

Водночас варто наголосити, що незважаючи на достатню кількість наукових досліджень певних сегментів (в частині соціального захисту в цілому, соціального захисту поліцейських та міліції), визначено неповноту вивчення проблематики та неможливість впровадження багатьох пропозицій на практиці в умовах сучасних викликів. У зв'язку з недосконалістю національного соціального законодавства [1-7], що зумовлює низку невирішених питань, а також недостатньою його практичною реалізацією, проблеми формування чіткої публічної політики соціального захисту поліцейських і надалі потребують комплексного дослідження та пошуків найбільш ефективних шляхів вирішення, особливо в частині механізму реалізації уже задекларованого рівня захисту. Нині можемо констатувати про відсутність актуальних сьогодні рекомендацій щодо напрямків публічної політики у сфері соціального захисту поліцейських, що потребують впровадження уже сьогодні.

Метою даного дослідження є аналіз проблем та перспектив публічної політики у сфері соціального захисту поліцейських України для вироблення відповідних пропозицій.

Виклад основного матеріалу. Право на соціальний захист є одним з найважливіших соціально-економічних прав особи, які гарантуються державою. У низці статей Конституції України (ст. 3, 13, 18, 36, 44, 47, 92,

116) закріплено ключові засади соціальної ціленаправленості держави щодо соціального захисту населення. У статті 46 визначено, що громадяни мають право на соціальний захист, що включає в себе право на забезпечення їх у разі повної, часткової або тимчасової втрати працездатності, втрати годувальника, безробіття з незалежних від них обставин, а також у старості та в інших випадках, передбачених законом. Одним з різновидів соціального захисту є соціальний захист поліцейських. Наявність заходів соціального захисту для співробітників поліції характеризує цей вид служби як найбільш важливий для держави, адже він пов'язаний з постійним ризиком для життя та здоров'я.

Проаналізувавши міжнародний досвід соціального захисту поліцейських та враховуючи наявну ситуацію в Україні, можемо зробити висновок, що співробітники вітчизняної поліції не відповідають високому рівню соціальної захищеності. Це призводить, передусім, до неналежного виконання поліцейськими своїх професійних обов'язків, а також виникненню корупційних ризиків, що є негативним явищем у суспільстві, яке перекреслює проведення реформ та розвитку держави у всіх її сферах.

У цьому зв'язку невідкладною є необхідність перегляду існуючого законодавства із соціального забезпечення на відповідність не лише міжнародним стандартам, але й вітчизняним правовим та економічним реаліям сьогодення. Зокрема, мова йде про гідне грошове забезпечення, забезпечення безоплатним житлом на правах оренди за рахунок бюджетних коштів, запровадження гідних грошових компенсацій за участь у військових операціях, виплата одноразової грошової допомоги тощо. Водночас, у зв'язку з відсутністю значної частини бюджетних асигнувань, критичним залишається питання фінансування соціального забезпечення поліцейських в Україні, зокрема в частині пенсійного забезпечення поліцейських та надання страхових виплат через інвалідність або смерть поліцейського під час несення ним служби.

На сьогодні в Україні, на нашу думку, відсутні чіткі механізми надання соціальних гарантій. Відсутній механізм контролю, перевірки якості впровадження у життя гарантованого законодавством соціального забезпечення та його відповідності вимогам як українських стандартів, так і європейських.

Нині відсутня система стримувань та противаг між гілками влади щодо соціального захисту населення в цілому та поліцейських зокрема. Відсутня дієва система покарань за порушення вимог соціального забезпечення безпосередньо тих посадових осіб, що ці порушення допустили чи спровокували своїми діями чи бездіяльністю. Яскравим прикладом цього є той факт, що поліцейські, які мають право на певну соціальну гарантію, не отримують її у спосіб, передбачений законодавством України, а змушені доводити в судах різних інстанцій спочатку той факт, що вони мають таке право, а згодом звертаються до суду з метою встановлення механізму та способу забезпечення гарантованого державою соціального захисту.

Отже, на сьогодні в Україні діє гарантований законодавством соціальний захист поліцейських, який водночас потребує чітких механізмів його отримання. Процедура отримання державних гарантій у досліджуваній сфері може бути врегульована шляхом затвердження відповідних нормативно-правових актів, які будуть базуватися на сучасних методах мотивації та заповнюватимуть прогалини в процедурах отримання соціального захисту поліцейськими. Таким чином, шляхи вдосконалення публічної політики у сфері соціального захисту поліцейських України знаходяться, у першу чергу, у законодавчій площині.

Базовий документ, в якому визначено соціальний захист поліцейських одним із пріоритетів розвитку – це Стратегія розвитку органів системи Міністерства внутрішніх справ [2]. Стратегією визначено,

що досягнення результату від реалізації вказаного пріоритету потребує подолання низки викликів, а саме:

- відсутність належної системи соціального захисту, професійного зростання та мотивації працівників органів системи Міністерства внутрішніх справ,
- низький рівень ініціативності працівників та їх вразливість до корупційних ризиків,
- відмінність категорій працівників різних органів системи Міністерства внутрішніх справ, що обумовлює необхідність вироблення спеціального підходу до управління персоналом, відсутність налагодженої системи внутрішніх комунікацій.

Також у вказаному нормативно-правовому акті виділено наступні шляхи подолання вказаних викликів:

- стимулювання керівників усіх рівнів до використання нового управлінського досвіду;
- створення налагодженої системи внутрішніх комунікацій;
- упровадження сучасних методів мотивації та збалансованої системи соціального захисту працівників органів системи Міністерства внутрішніх справ.

В Україні згідно встановленого нормативно-правовими актами порядку для реалізації будь-якої стратегії розробляється план заходів, що повинен затверджуватися Кабінетом Міністрів України. Планом заходів передбачаються конкретні завдання, заходи, індикатори досягнення цілей та визначається перелік відповідальних органів виконавчої влади, а також джерела та обсяги фінансування заходів. На нашу думку, вони потребують більшої спрямованості на реальний результат такого впровадження.

Оскільки відповідальність за координацію, моніторинг та оцінку результатів реалізації Стратегії покладено на Міністерство внутрішніх справ, то і наші пропозиції стосуватимуться саме Міністерства як органу

управління, Кабінету Міністрів України та Верховної Ради України, оскільки діяльність поліції спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра внутрішніх справ України згідно із Законом України «Про Національну поліцію», а відповідні зміни до цього закону вносяться Верховною Радою України.

Зазначимо, що аналізуючи національне законодавство в досліджуваній сфері та доктрини права, помітили деяку одностайність думок науковців щодо заходів, спрямованих на вдосконалення гарантій соціального захисту працівників Національної поліції України та шляхів їх ефективної реалізації. Так, переважна частина вчених обґрунтовує думки про необхідність внесення змін до правової основи діяльності поліції – Закону України «Про Національну поліцію». Зважаючи на те, що названий закон відносно новий, але він усе ж не відображає повною мірою соціальної захищеності поліцейських, про що свідчить велика кількість дублюючих та відсильних норм.

Відповідно до Закону України «Про Національну поліцію» [1] одним із завдань Національної поліції є забезпечення правового і соціального захисту поліцейських, інших працівників Національної поліції та членів їх сімей. З метою удосконалення публічної політики у сфері соціального захисту поліцейських пропонуємо виділити наступні організаційно-правові заходи вдосконалення соціального захисту працівників Національної поліції України.

По-перше, важливим є вдосконалення правової основи соціального захисту поліцейських шляхом внесення відповідних змін до Закону України «Про Національну поліцію», доповнивши його визначенням поняття «соціальний захист поліцейського», виклавши його в такій редакції:

Соціальний захист поліцейського – це система заходів, спрямованих на забезпечення, передбачених цим та іншими спеціальними законами випадках, професійної діяльності Національної поліції за рахунок коштів

Державного бюджету в напрямі соціальної та матеріальної підтримки працівників поліції у зв'язку із втратою ним працездатності, інвалідністю, настанням пенсійного віку, професійними захворюваннями й іншими обставинами, передбаченими спеціальними законами, для нього особисто та членів його сім'ї, що компенсує особливі умови праці, а також застосовані до поліцейського обмеження та встановлені заборони.

По-друге, вважаємо за доцільне доповнити розділ IX Закону України «Про Національну поліцію» нормою щодо організаційно-правових методів діяльності Національній поліції України в сфері соціального захисту поліцейських, а саме: визначити діяльність структурного підрозділу апарату центрального органу управління поліції процедурою нарахування можливості досудового врегулювання можливих порушень у сфері соціального захисту поліцейських. Це може бути досягнуто шляхом звернення до новоствореного структурного підрозділу апарату поліції, який згідно наданих йому повноважень контролюватиме, спрямовуватиме діяльність територіальних органів поліції у сфері соціального захисту поліцейських, з метою належного захисту соціальних прав та гарантій працівників поліції, запобігаючи корупційним ризикам у процедурі надання соціальних гарантій.

Пропонуємо на законодавчому рівні закріпити у Законі України «Про Національну поліцію» наступне положення: «З метою належного захисту соціальних прав та гарантій працівників поліції, дотримання законності процедур надання та механізму забезпечення соціального захисту поліцейських в апараті центрального органу управління поліції функціонує структурний підрозділ, що здійснює контроль та безпосереднє спрямування діяльності територіальних органів поліції та центрального органу управління поліції в цій сфері, діяльність якого затверджуються Кабінетом Міністрів України у встановленому законодавством порядку. Керівник даного підрозділу входить до Колегії та має безперешкодний

доступ до інформації, що стосується забезпечення соціального захисту в поліції. Також на зазначений структурний підрозділ покладаються обов'язки представництва в переговорах із професійними об'єднаннями та професійними спілками, іншими організаціями, діяльність метою діяльності яких є соціальний захист».

По-третє, потребує покращення захист прав і законних інтересів працівників поліції шляхом посилення ролі професійних спілок, членами яких є поліцейські, в частині взаємодії з керівництвом, впливу на формування політики соціального захисту, консультацій з метою погодження змін до нормативно-правових актів в обраній сфері, їх подальшого прийняття та реалізації на практиці.

По-четверте, враховуючи провідну роль Кабінету Міністрів України в організації забезпечення соціального захисту як населення в цілому, так і правоохоронних органів зокрема, оскільки ключовими завданнями зазначеного державного органу є здійснення політики у сферах праці, зайнятості населення та соціального захисту шляхом розроблення і виконання загальнодержавних програм, на нашу думку, виникає необхідність внесення змін до Положення про Національну поліцію, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2015 р. № 877.

Пропонуємо покласти обов'язок виконання визначених завдань на новостворений структурний підрозділ апарату центрального органу управління поліції, зазначивши це в згаданому Положенні про Національну поліцію, визначивши завдання та шляхи їх реалізації, надавши відповідні повноваження.

По-п'яте, потребує підвищення рівень обізнаності поліцейських щодо способів захисту своїх соціальних прав. На нашу думку, важливим та необхідним кроком у забезпеченні соціальних прав і гарантій працівників

поліції є здійснення роз'яснювальної роботи уповноваженими фахівцями у сфері захисту соціальних прав.

Такими уповноваженими представниками могли б стати працівники новоствореного структурного підрозділу апарату центрального органу управління поліції, які, на нашу думку, обов'язково повинні мати юридичну освіту та перебуваючи на штатних посадах у головних управліннях Національної поліції України у відповідному регіоні, фактично напряму підпорядковуватися керівництву новоствореного структурного підрозділу апарату центрального органу управління поліції. Вказані фахівці повинні формувати загальну обізнаність поліцейських шляхом проведення тематичних семінарів, тренінгів, онлайн-навчань, надавати консультації тощо.

Основним їх завданням повинно бути супроводження поліцейських, які звернулися за соціальною допомогою, або мають право на таку допомогу по закону, але з певних суб'єктивних причин (незаконні вказівки, конфлікти з керівництвом з непов'язаних із службовою діяльністю питань, неоднозначність трактування норм законів тощо) з моменту такого звернення чи виникнення права до моменту виділення їм відповідної соціальної гарантії. Метою чого є зменшення нескінченних звернень до суду поліцейськими за захистом своїх порушених прав на соціальне забезпечення.

Також пропонуємо, щоб до повноважень зазначеного підрозділу входив контроль за використанням коштів, що згідно бюджетних призначень виділені саме на соціальний захист поліцейських.

На нашу думку, діяльність такого підрозділу не спричинить додаткових витрат, що могли би піти на його утримання, оскільки у даному випадку можливо оголосити внутрішній конкурс та сформувати новий підрозділ із відповідних фахівців, що уже мають досвід в роботі чи служби в поліції. Цей підрозділ може стати своєрідним агентом змін у

сфері соціального захисту поліції, що за достатньо короткий час призведе до істотних покращень у досліджуваній нами сфері. Оскільки чи не найголовнішою проблемою, як вже зазначалося, є порушення уже існуючих соціальних гарантій, а не необхідність впровадження нових.

Наше бачення у цьому аспекті розгляду проблеми поділяють українські вчені зазначаючи, що реалізація норм права втілюється в діяльності суб'єктів права приписами правових норм, установлених та санкціонованих державою. Тобто, таким чином відбувається трансформація правових норм у правомірну поведінку суб'єктів права, що досягається шляхом додержання заборон, виконання (чи додержання) обов'язків чи використання прав.

Висновки. Проведений комплексний аналіз змісту й організаційного забезпечення публічної політики соціального захисту поліцейських в Україні показав значну неврегульованість певних напрямів, які стосуються впровадження, контролю, супроводження процедури надання соціального захисту поліцейським. За результатами дослідження зроблено висновок про недостатню увагу до даної сфери публічної політики, відсутність стратегічного бачення покращення ситуації та недостатнє усвідомлення першочергової ваги соціального захисту у процесі здійснення публічної політики у цій сфері для формування самоповаги серед поліцейських та іміджу професії.

У зв'язку із чим запропоновано бачення можливого урегулювання проблемних питань шляхом уніфікації підходів надання соціальних гарантій, зняття першочерговості суб'єктивних факторів у процедурах отримання соціальних гарантій поліцейськими, подолання корупційної складової, об'єктивізації процесів та досягнення їх прозорості.

Зокрема запропоновано внести відповідні зміни до законодавства з метою практичної реалізації результатів дослідження та впровадження якісних змін нормативної бази в досліджуваній сфері, зокрема доповнити

Закон України «Про Національну поліцію» терміном «соціальний захист поліцейського», затвердження якого може зняти усі протиріччя у розумінні даного терміну та процесу його практичної реалізації поліцейськими.

У межах окреслених напрямів публічної політики визначено, що сучасні наукові підходи не визначають чіткої концепції, яка б пропонувала цілком прийнятну точку зору щодо стану та перспектив впровадження дієвих механізмів соціального захисту поліцейських на основі аналізу зарубіжного та вітчизняного досвіду. У зв'язку із чим запропоновано якісно новий підхід до надання соціального захисту поліцейським шляхом створення нового структурного підрозділу апарату центрального органу управління поліції, що згідно наданих йому повноважень контролюватиме, спрямовуватиме діяльність територіальних органів поліції у сфері соціального захисту поліцейських, з метою належного захисту соціальних прав та гарантій працівників поліції, запобігаючи корупційним ризикам в процедурі надання соціальних гарантій. Ця пропозиція потребує внесення відповідних змін до українського законодавства.

Окрім уже вказаних вище шляхів виокремлені нагальність та актуальність посилення ролі професійних спілок, членами яких є поліцейські, та підвищення рівня обізнаності поліцейських щодо способів захисту своїх соціальних прав.

Таким чином, у статті запропоновані реальні кроки до конкретних якісних змін, що повинні бути впровадженні невідкладно. Адже саме сьогодні поліцейські захищають права і свободи громадян. Саме сьогодні вони потребують незалежного соціального захисту і впевненості у завтрашньому дні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про Національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 р. № 580-VIII.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>

2. Про схвалення Стратегії розвитку системи Міністерства внутрішніх справ України до 2020 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15 листопада 2017 р. № 1023-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/proshvalennya-strategiyi-rozvitku-organiv-sistemi-ministerstva-vnutrishnih-sprav-naperiod-do-2020-roku>
3. Про затвердження Положення про Національну поліцію: Постанова Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2015 р. № 877. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-2015-п#Text>
4. Про деякі особливості грошового забезпечення та заробітної плати поліцейських та працівників Національної поліції: Постанова Кабінету Міністрів України від 7 квітня 2015 року № 260. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/260-2015-п#Text>
5. Про затвердження Порядку виплати грошового забезпечення поліцейських, зарахованих у розпорядження: Постанова Кабінету Міністрів України від 14 вересня 2016 року № 623. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/623-2016-п#Text>
6. Про затвердження Порядку та умов виплати одноразової грошової допомоги в разі загибелі (смерті) чи втрати працездатності поліцейського: Наказ МВС України від 11 січня 2016 р. № 4. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0163-16#n13>
7. Порядок та умови призначення і виплати одноразової грошової допомоги у разі загибелі (смерті), інвалідності та часткової втрати працездатності без установлення інвалідності працівника міліції: Постанова Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 2015 року № 850. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/850-2015-п#Text>
8. Ануфрієв М.І. *Основні напрямки кадрового забезпечення органів внутрішніх справ України: організаційно-правовий аспект*: монографія / Харків: Вид-во НУВС, 2001. 238 с.

9. Босак Х. Щодо вдосконалення соціального захисту співробітників внутрішніх справ України. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2011. № 4. С.154-166.
10. Бугайчук К. Правове регулювання підвищення рівня соціального захисту поліцейських. *Сучасна європейська поліцейстика та можливості її використання в діяльності Національної поліції України*. Харків, 2019. С. 59-61.
11. Глуховець В. А. Окремі питання подальшого розвитку системи МВС України у світлі проведення реформування правоохоронної сфери держави. *Підприємство, господарство і право*. 2017. № 1. С. 124-127.
12. Іншин М. І. Сутність і значення соціального забезпечення працівників поліції в сучасних умовах. *Вісник Чернівецького факультету Національного університету «Одеська юридична академія»*. 2015. Вип. № 4/2015. С. 269-277.
13. Калашник М. Соціально-правові гарантії забезпечення діяльності органів поліції. *Європейські перспективи*. 2017. Вип. 1. С. 64-68. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evpe_2017_1_12
14. Кравченко М.В. *Система соціального захисту населення як об'єкт державної політики: методологія та практика*: монографія / Київ: Інформ.-аналіт. Агентство, 2012. 451 с.
15. Марусевич Д. О. Сучасний стан та перспективи подальшого розвитку системи грошового забезпечення поліцейських. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2018. № 6. Т. 2. С. 52-54.
16. Проневич О.С. Професійні спілки як форма контролю за дотриманням соціально-трудових прав працівників поліції (на прикладі Німеччини та Польщі). *Право і Безпека*. 2012. № 2. С. 170-174.
17. Свеженцева Ю. О. Проблема соціальної незахищеності працівників органів внутрішніх справ. *Соціальна психологія*. 2008. № 6. С. 49-58.

18. *Соціальна і гуманітарна політика: підручник* / В.П.Трощинський та ін.; за заг. ред. Ю.В.Ковбасюка. Київ: НАДУ, 2016. 792 с.
19. *Статус поліції: міжнародні стандарти і зарубіжне законодавство* / под общ. ред. Е. А. Крапивина. Київ: Москаленко А. М., 2021. 604 с.
20. Цюкало А. В. Пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби. *Економіка та держава*. 2018. № 1. С. 129-132.
21. Virginia State Police. URL: http://www.vsp.state.va.us/Employment_Trooper_Recruitment_Benefits.shtml
Polizeivollzugsbeamter
22. Gilbert N., Uoorhis R. Changing patterns of social protection. *International Social Security series*. 2003. Vol. 9. P. 311.

REFERENCES

1. Verkhovna Rada Ukrainy (2015). Pro Natsionalnu politsiiu. [About the National Police]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> [In Ukrainian].
2. Kabinet Ministriv Ukrainy (2017). Pro skhvalennia Stratehii rozvytku systemy Ministerstva vnutrishnikh sprav Ukrainy do 2020 roku. [On the approval of the System Development Strategy of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine until 2020]. Retrieved from <https://www.kmu.gov.ua/npas/proshvalennya-strategiyi-rozvitku-organiv-sistemi-ministerstva-vnutrishnih-sprav-naperiod-do-2020-roku> [In Ukrainian].
3. Kabinet Ministriv Ukrainy (2015). Pro zatverdzhennia Polozhennia pro Natsionalnu politsiiu. [On the approval of the Regulations on the National Police]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-2015-п#Text> [In Ukrainian].
4. Kabinet Ministriv Ukrainy (2015). Pro deiaki osoblyvosti hroshovoho zabezpechennia ta zarobitnoi platy politseiskykh ta pratsivnykiv Natsionalnoi

politsii. [About some features of financial support and salaries of police officers and employees of the National Police]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/260-2015-п#Text> [In Ukrainian].

5. Kabinet Ministriv Ukrainy (2016). Pro zatverdzhennia Poriadku vyplaty hroshovoho zabezpechennia politseiskykh, zakhovanykh u rozporiadzhennia. [On the approval of the Procedure for the payment of financial support for police officers enrolled in the order]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/623-2016-п#Text> [In Ukrainian].

6. Ministerstvo vnutrishnikh sprav Ukrainy (2016). Pro zatverdzhennia Poriadku ta umov vyplaty odnorazovoi hroshovoi dopomohy v razi zahybeli (smerti) chy vtraty pratsezdatsnosti politseiskoho. [On the approval of the Procedure and conditions for the payment of a one-time cash benefit in the event of death (death) or incapacity of a police officer]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0163-16#n13> [In Ukrainian].

7. Kabinet Ministriv Ukrainy (2015). Poriadok ta umovy pryznachennia i vyplaty odnorazovoi hroshovoi dopomohy u razi zahybeli (smerti), invalidnosti ta chastkovoї vtraty pratsezdatsnosti bez ustanovlennia invalidnosti pratsivnyka militsii. [The procedure and conditions for the appointment and payment of a one-time cash benefit in the event of the death (death), disability and partial loss of working capacity without establishing the disability of a police officer]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/850-2015-п#Text> [In Ukrainian].

8. Anufriiev, M.I. (2001). *Osnovni napriamky kadrovoho zabezpechennia orhaniv vnutrishnikh sprav Ukrainy: orhanizatsiino-pravovyi aspekt*. [The main directions of staffing of internal affairs bodies of Ukraine: organizational and legal aspect]. Kharkiv, Ukraine. [In Ukrainian].

9. Bosak, Kh. (2011). Shchodo vdoskonalennia sotsialnoho zakhystu spivrobitnykiv vnutrishnikh sprav Ukrainy [Regarding the improvement of social protection of employees of internal affairs of Ukraine]. *Naukovyi visnyk*

Lvivskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav, 4, 154-166. [In Ukrainian].

10. Buhaichuk, K. (2019). Pravove rehuliuвання pidvyshchennia rivnia sotsialnoho zakhystu politseiskykh. [Legal regulation of increasing the level of social protection of police officers]. In *Suchasna yevropeiska politseistyka ta mozhlyvosti yii vykorystannia v diialnosti Natsionalnoi politsii Ukrainy*. [Modern European policing and the possibilities of its use in the activities of the National Police of Ukraine]. (pp. 59-61). Kharkiv, Ukraine. [In Ukrainian].

11. Hlukhoveria, V. A. (2017). Okremi pytannia podalshoho rozvytku systemy MVS Ukrainy u svitli provedennia reformuvannia pravookhoronnoi sfery derzhavy [Separate issues of further development of the system of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine in the light of reforming the law enforcement sphere of the state]. *Pidpriemstvo, gospodarstvo i pravo*, 1, 124-127. [In Ukrainian].

12. Inshyn, M. I. (2015). Sutnist i znachennia sotsialnoho zabezpechennia pratsivnykiv politsii v suchasnykh umovakh [The essence and significance of social security of police officers in modern conditions]. *Visnyk Chernivetskoho fakultetu Natsionalnoho universytetu «Odeska yurydychna akademiia»*, 4, 269-277. [In Ukrainian].

13. Kalashnyk, M. (2017). Sotsialno-pravovi harantii zabezpechennia diialnosti orhaniv politsii [Social and legal guarantees of ensuring the activities of police bodies]. *Yevropeiski perspektyvy*, 1, 64-68. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/evpe_2017_1_12 [In Ukrainian].

14. Kravchenko, M.V. (2012). *Systema sotsialnoho zakhystu naseleennia yak ob'ekt derzhavnoi polityky: metodolohiia ta praktyka*. [The system of social protection of the population as an object of state policy: methodology and practice]. Kyiv, Ukraine: Inform.-analit. ahentstvo. [In Ukrainian].

15. Marusevych, D. O. (2018). Cuchasnyi stan ta perspektyvy podalshoho rozvytku systemy hroshovoho zabezpechennia politseiskykh [The current state

and prospects for the further development of the system of monetary support for police officers]. *Aktualni problemy vitchyznianoï yurysprudentsii*, 6 (T.2), 52-54. [In Ukrainian].

16. Pronevych, O.S. (2012). Profesiini spilky yak forma kontroliu za dotrymanniam sotsialno-trudovykh prav pratsivnykiv politsii (na prykladi Nimechchyny ta Polshchi) [Trade unions as a form of control over compliance with the social and labor rights of police officers (on the example of Germany and Poland)]. *Pravo i Bezpeka*, 2, 170-174. [In Ukrainian].

17. Sviezhentseva, Yu. O. (2008). Problema sotsialnoi nezakhyshchenosti pratsivnykiv orhaniv vnutrishnikh sprav [The problem of social insecurity of employees of internal affairs bodies]. *Sotsialna psykholohiia*, 6, 49-58. [In Ukrainian].

18. Kovbasiuk, Yu.V. (Ed.) (2016). *Sotsialna i humanitarna polityka*. [Social and humanitarian policy]. Kyiv, Ukraine. [In Ukrainian].

19. Krapivina, Ye. A. (Ed.) (2021). *Status polytsyy: mezhdunarodnye standarty y zarubezhnoe zakonodatelstvo*. [Status of the police: international standards and foreign legislation]. Kyiv, Ukraine: Moskalenko A. M. [In Ukrainian].

20. Tsiukalo, A. V. (2018). Pensiine zabezpechennia osib, zvilnenykh z viiskovoi sluzhby [Pension provision of persons released from military service]. *Ekonomika ta derzhava*, 1, 129-132. [In Ukrainian].

21. Virginia State Police. Retrieved from http://www.vsp.state.va.us/Employment_Trooper_Recruitmenm_Bemefits.shtm Polizeivollzugsbeamter [In English].

22. Gilbert, N., Uoorhis, R. (2003). Changing patterns of social protection. *International Social Security series*, 9, 311. [In English].

Стаття надійшла до редакції 14.05.2023